

Основи наукових досліджень та академічна доброчесність

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія, В10 Філософія
Освітня програма	Європейські студії
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 рік підготовки, осінній семестр
Обсяг дисципліни	5 кредитів ЄКТС/150 год. (лекції – 16 год.; семінарські заняття – 30 год.; самостійна робота здобувача – 104 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, реферат
Розклад занять	Лекції (що два тижні), семінарські заняття (щотижня). Навчальні заняття відповідно до розкладу на вебсайті: https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.і.н. Бузань Віталій Юрійович, електронна пошта: buzan.vitalii@lil.kpi.ua Семінарські: к.і.н. Бузань Віталій Юрійович
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (Google Classroom), URL: https://classroom.google.com Код курсу для приєднання до Google класу: 26s4a5pn

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни є наукова діяльність та академічна доброчесність. Вивчення цієї навчальної дисципліни сприятиме формуванню культури академічної доброчесності серед здобувачів освіти та стане їм в пригоді під час виконання магістерської дисертації, підготовки наукових статей та участі в наукових конференціях з публікацією тез доповідей.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти **компетентностей** згідно з вимогами освітньо-наукової програми «Європейські студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти:

ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу для прийняття обґрунтованих рішень.
ЗК 03	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 05	Здатність розробляти проекти та управляти ними, працювати в міжнародному контексті.
ЗК 06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень на відповідному рівні.
ФК 01	Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.

ФК 02	Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології. Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.
ФК 04	Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
ФК 06	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти.
ФК 09	Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.
ФК 11	Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
ФК 12	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у різних формах наукової комунікації. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть таких загальних **програмних результатів навчання:**

ПРН 02	Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.
ПРН 03	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПРН 04	Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПРН 06	Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем
ПРН 08	Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.
ПРН 09	Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
ПРН 10	Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.
ПРН 13	Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.
ПРН 14	Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ПРН 15	Розробляти і викладати історичні та філософські дисципліни у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.
ПРН 17	Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії.
ПРН 19	Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.
ПРН 21	Планувати і виконувати наукові дослідження з філософії та дотичних питань, формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень в різних формах наукової комунікації.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

У структурно-логічній схемі навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» входить до переліку нормативних дисциплін. Для вивчення та засвоєння дисципліни основою є набуті під час навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти знання з організації науково-дослідної роботи студентів, зокрема щодо підготовки кваліфікаційних робіт.

Пререквізити – дисципліна вивчається на основі набутих знань з навчальної дисципліни «Цифрові інструменти наукових досліджень з гуманітарних наук».

Постреквізитами – навчальна дисципліна формує науковий світогляд у здобувачів освітньої програми «Європейські студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти, сприяє розвитку дослідницьких навичок, набуттю професійних компетентностей та сприяє підготовці магістерської дисертації та є основою для виконання науково-дослідної практики.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Наукова діяльність
<i>Тема 1.1. Наукова діяльність</i>
<i>Тема 1.2. Планування та проєктування наукового дослідження</i>
<i>Тема 1.3. Джерелознавство, архівознавство та історіографія</i>
<i>Тема 1.4. Методологія історичних досліджень</i>
<i>Тема 1.5. Кваліфікаційна робота здобувача ступеня магістра</i>
<i>Тема 1.6. Підготовка та оформлення наукових праць</i>
<i>Тема 1.7. Наукова комунікація та цифрова грамотність</i>
Розділ 2. Академічна доброчесність
<i>Тема 2.1. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність</i>

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для підготовки до лекційних і семінарських занять, виконання самостійної роботи здобувача, написання реферату, підготовки до семестрового контролю використовується базова та додаткова література, яка доступна в Електронному архіві наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI), Google Classroom та мережі Інтернет.

4.1 Базова література

1. Академічна доброчесність. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, регламентуючі документи, накази та розпорядження, соціологічні дослідження, методичні матеріали, освітні курси, корисні ресурси, освітні заходи з питань академічної доброчесності. URL: <https://kpi.ua/academic-integrity>
2. Кулик Є. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах. 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/42134>
3. Нормативні документи щодо академічної доброчесності. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). URL: <https://tinyurl.com/k5fhzys8>
4. Нормативні документи щодо наукової діяльності. КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <https://science.kpi.ua/laws/>
5. Рекомендації до структури та змісту кваліфікаційних робіт здобувачів ступеня бакалавра та магістра. URL: <https://osvita.kpi.ua/node/973>

4.2 Додаткова література

6. Антиплагіатні програми. «Скільки відсотків можна?» Інформаційний бюлетень. Випуск № 4. Грудень 2019 р. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-04.pdf>

7. Архівознавство: Підруч. для студ. іст. фак. ВНЗ ; / голов. ред. Я. С. Калакура. Київ, 1998. 229 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000012564>
8. Баган М. П. Культура української наукової мови: посібник для самостійної роботи студентів. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с. URL: <https://tinyurl.com/4f96sdvz>
9. Баган М. П. Редагування тексту: посібник для самостійної роботи студентів. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. С. 1–17. URL: <https://tinyurl.com/4f96sdvz>
10. Джерелознавство історії України: курс лекцій / В. І. Воронов; Дніпропетровський національний ун-т. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетров. ун-ту, 2003. 334 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000724>
11. Драч О. О. Зарубіжна історіографія всесвітньої історії. Навчальний посібник / О. О. Драч. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А, 2015. – 164 с. Academia.edu. URL: <https://tinyurl.com/3w5p2fx3> або URL: <https://tinyurl.com/sc4ywwb9>
12. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посіб.; Львівський національний університет ім. Івана Франка. – Львів: ПАІС, 2007. – 312 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022204>
13. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій / укл. І. В. Шуба Харків, 2021. С. 3–5, 9–10, 43–47, 54–55, 74–82. URL: <https://tinyurl.com/453ye8uj>
14. Історичне джерелознавство: підруч. для студентів іст. спец. вищ. навч. закл. / [Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін.]. Київ: Либідь, 2002. 486 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR00009579>
15. Копилов С., Верстюк В. Історіографія всесвітньої історії: навч.-метод. посіб. для студ. історичних факультетів. 2-е вид., доповн. та перероб. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2024. 196 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8116>
16. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. С. 61–81, 165–174. URL: <https://tinyurl.com/3zz9scbj>
17. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс]: методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. – Електронні текстові дані. – Київ: УБА, 2016. – 117 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18681>
18. Міронова І. С. Джерелознавство, історіографія та методологія історії: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2023. 212 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1292>
19. Наукова комунікація. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/tstt/wp-content/uploads/sites/6/lekcija-2-naukova-komunikacija-z-dyscypliny-nk.pdf>
20. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. С. 5–22, 130–133, 154–155, 184–205, 254–257, 292–301. URL: <https://tinyurl.com/yc55rhrf>
21. Полякова Ю. В. Організаційна та дослідна стадії наукового дослідження. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/MEV/Poljakova/Lecture_2.pdf
22. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посібн. Київ: НАДУ, 2008. С. 3–40, 41–52, 59–65, 94–103. URL: <https://tinyurl.com/579fu5ne>
23. Українська історіографія: курс лекцій / Я. С. Калакура; [Київський національний університету імені Тараса Шевченка]. – Київ: Генеза, 2004. – 494 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0007837>
24. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Переклад з англ. мови. URL: <https://tinyurl.com/4wffpxxm>

4.3 Інформаційні ресурси

25. Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вебсайт URL: <http://www.library.kpi.ua> Youtube-канал URL: <http://www.youtube.com/@-ii...3441>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для вивчення початкової дисципліни заплановано проведення 8 лекційних та 15 семінарських занять, підготовка реферату.

Під час вивчення навчального матеріалу застосовуються наступні **методи навчання**:

На **лекційних** заняттях застосовується словесні та наочні методи. Усне пояснення лекційного матеріалу супроводжується показом мультимедійних презентацій.

На **семінарських** заняттях застосовується практичні методи, які дозволяють студентам здобути нові знання, сформулювати необхідні вміння й навички.

5.1 Лекції

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1.	Наукова діяльність <i>Перелік основних питань:</i> 1. Визначення понять наука та наукове дослідження. Етапи науково-дослідного процесу. 2. Нормативні документи, які регламентують наукову діяльність в Україні. 3. Види наукових досліджень: фундаментальні та прикладні. 4. Наукова діяльність в КПШ ім. Ігоря Сікорського. Наукові школи та наукові групи. 5. Підготовка та атестація наукових кадрів. 6. Основні риси псевдонауки. Відмінності між псевдонаукою та наукою. <i>Література:</i> [4]
2.	Планування та проєктування наукового дослідження <i>Перелік основних питань:</i> 1. Формулювання теми і напряму дослідження. Постановка проблеми. Розв'язання наукової проблеми. Обрання теми, актуальність теми, мета дослідження. 2. Основні етапи проведення наукових досліджень. Етапи написання наукової роботи. 3. Оформлення результатів дослідження. 4. Планування наукової діяльності. 5. Розробка і реалізація наукових та спільних проєктів у сфері історії. <i>Література:</i> [16], [21].
3.	Джерелознавство, архівознавство та історіографія <i>Перелік основних питань:</i> 1. Класифікація історичних джерел. Основні види історичних джерел. Пошук, опрацювання та дослідження історичних джерел. Джерелознавча критика. 2. Комплекси джерел з історії України та всесвітньої історії. 3. Архівна система. Типологія, загальні принципи організації і діяльності архівних установ. 4. Склад, структура, правила використання Національного архівного фонду України. Система архівних установ України. 5. Введення до наукового обігу архівних джерел. 6. Роль історіографії у науковому дослідженні. <i>Література:</i> [7], [10], [11], [12], [14], [15], [18], [23].
4.	Методологія історичних досліджень <i>Перелік основних питань:</i> 1. Наукове історичне дослідження. 2. Зародження та розвиток історичної думки. 3. Методологічні принципи та методи історичного дослідження. 4. Загальнонаукові методи в історичних дослідженнях. 5. Спеціально-історичні методи історичного дослідження. <i>Література:</i> [16], [18].
5.	Кваліфікаційна робота здобувача ступеня магістра <i>Перелік основних питань:</i> 1. Структура та зміст магістерської дисертації.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
	<p>2. Вимоги до оформлення магістерської дисертації.</p> <p>3. Основні структурні елементи магістерської дисертації.</p> <p>4. Написання реферату магістерської дисертації: актуальність теми, зв'язок дослідження з науковими програмами (планами, темами), мета і задачі дослідження, об'єкт й предмет дослідження, методи дослідження, наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, апробація результатів дисертації, публікації, ключові слова.</p> <p>5. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на наявність текстових збігів. Відгук наукового керівника та рецензії на кваліфікаційну роботу на здобуття ступеня магістра.</p> <p>6. Система оцінювання кваліфікаційних робіт.</p> <p><i>Література:</i> [2], [5], [6], [17].</p>
6.	<p>Підготовка та оформлення наукових праць</p> <p><i>Перелік основних питань:</i></p> <p>1. Науковий стиль мовлення. Жанри наукових текстів.</p> <p>2. Підготовка й написання академічних текстів. Наукова публікація.</p> <p>3. Вимоги до змісту і структури наукової статті.</p> <p>4. Оформлення посилань та списку використаних літератури у наукових працях. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».</p> <p>5. Правила цитувань в наукових працях. Культура цитування.</p> <p><i>Література:</i> [2], [8], [9], [16], [17], [20], [21], [22].</p>
7.	<p>Наукова комунікація та цифрова грамотність</p> <p><i>Перелік основних питань:</i></p> <p>1. Наукова комунікація.</p> <p>2. Презентація, обговорення та апробація результатів наукових досліджень на наукових конференціях, круглих столах, наукових семінарах.</p> <p>3. Роль та місце рецензування в науковій комунікації. Рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів.</p> <p>4. Викладання у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій.</p> <p>5. Відкрита наука: складники, ключові принципи та практичні кроки. Електронні ресурси відкритого доступу.</p> <p>6. Хижацькі видання. Перевірка індексації журналів у реферативних базах даних.</p> <p><i>Література:</i> [19], [22].</p>
8.	<p>Академічна доброчесність та інтелектуальна власність</p> <p><i>Перелік основних питань:</i></p> <p>1. Академічна доброчесність: поняття, принципи, цінності та правила.</p> <p>2. Нормативно-правове регулювання питань академічної доброчесності в Україні. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.</p> <p>3. Дотримання принципів академічної доброчесності та запобігання їх порушенням. Формування та розвиток культури академічної доброчесності.</p> <p>4. Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування.</p> <p>5. Перевірка академічних текстів на наявність текстових запозичень.</p> <p>6. Інтелектуальна власність. Авторське право. Майнові та немайнові права автора. Ліцензії Creative Commons.</p> <p><i>Література:</i> [1], [3], [6], [13], [24].</p>

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

мають на меті розвиток у здобувачів вміння працювати з навчально-методичною та науковою літературою, нормативними документами; вміння готувати та робити доповіді, формулювати та відстоювати свою позицію, брати участь у дискусіях, писати та оформляти кваліфікаційні роботи й наукові праці (статті, тези доповідей на конференції).

№ з/п	Назва теми заняття
1.	<p>Наукова діяльність</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення понять наука та наукове дослідження. Етапи науково-дослідного процесу. 2. Нормативні документи України з питань наукової діяльності. 3. Наукова діяльність в КПІ ім. Ігоря Сікорського. 4. Підготовка та атестація наукових кадрів. 5. Основні риси псевдонауки. Відмінності між наукою та псевдонаукою. <p><i>Література:</i> [4].</p>
2.	<p>Історичне джерелознавство</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація історичних джерел, основні види історичних джерел. 2. Методики пошуку і опрацювання історичних джерел. 3. Робота з історичними джерелами та методика їх дослідження. Джерелознавча критика. 4. Комплекси історичних джерел з історії України. 5. Історичні джерела з всесвітньої історії. <p><i>Література:</i> [10], [14], [18].</p>
3.	<p>Архівознавство України</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архівна система. Типологія, загальні принципи організації і діяльності архівних установ. 2. Національний архівний фонд (НАФ) України: склад, структура й правила використання. 3. Система архівних установ України. <p><i>Література:</i> [7].</p>
4.	<p>Історіографія історія України та всесвітньої історії</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-методологічні засади та періодизація історіографії. 2. Історіографія історії України з давніх часів до кінця ХІХ ст. 3. Українська історична наука в ХХ – на початку ХХІ ст. 4. Історіографія всесвітньої історії. <p><i>Література:</i> [11], [12], [15], [18], [23].</p>
5.	<p>Методологія історичних досліджень</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукове історичне дослідження. 2. Зародження та розвиток історичної думки. 3. Методологічні принципи та методи історичного дослідження. 4. Використання загальнонаукових методів в історичному дослідженні. 5. Роль спеціально-історичних методів в науковому дослідженні. <p><i>Література:</i> [16], [18].</p>
6.	<p>Методологія філософських досліджень</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні філософські ідеї та проблеми сучасної філософської думки. 2. Планування і виконання наукових досліджень з філософії. Власне філософське дослідження.

№ з/п	Назва теми заняття
	<p>3. Методологія філософських досліджень.</p> <p>4. Застосування різних методів аналізу та інтерпретації під час роботи з філософськими текстами.</p> <p>5. Зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.</p>
7.	<p>Академічне письмо</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p>1. Поняття академічне письмо. Складові частини академічного письма.</p> <p>2. Стилї української мови: науковий, публіцистичний, діловий, розмовний, художній.</p> <p>3. Науковий стиль мовлення: ознаки, особливості, функції та сфера використання.</p> <p>4. Підстилї та жанри наукового стилю мовлення: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-публіцистичний.</p> <p>5. Писемна та усна форма наукового стилю. Жанри писемного наукового мовлення: монографія, стаття, дисертація, наукова доповідь, рецензія.</p> <p><i>Література:</i> [8], [9], [20], [22].</p>
8.	<p>Підготовка та оформлення наукових праць</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p>1. Підготовка, написання, етапи створення академічних текстів. Види академічних текстів.</p> <p>2. Наукова публікація.</p> <p>3. Вимоги до змісту і структури наукової статті.</p> <p>4. Правила цитувань в наукових працях. Культура цитування.</p> <p>5. Оформлення посилань та списку використаних літератури у наукових працях. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».</p> <p>6. Визначення перспектив подальших наукових досліджень.</p> <p><i>Література:</i> [2], [16], [17], [20].</p>
9.	<p>Кваліфікаційна робота здобувача ступеня магістра</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p>1. Структура та зміст магістерської дисертації.</p> <p>2. Вимоги до оформлення магістерської дисертації.</p> <p>3. Основні структурні елементи магістерської дисертації.</p> <p>4. Написання реферату магістерської дисертації: актуальність теми, зв'язок дослідження з науковими програмами (планами, темами), мета і задачі дослідження, об'єкт й предмет дослідження, методи дослідження, наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, апробація результатів дисертації, публікації, ключові слова.</p> <p>5. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на наявність текстових збігів.</p> <p><i>Література:</i> [2], [5], [6], [17].</p>
10.	<p>Науково-популярні тексти</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p>1. Науково-популярний підстиль наукового стилю мовлення та його головні ознаки.</p> <p>2. Класифікація науково-популярних творів.</p> <p>3. Риси науково-популярних праць.</p> <p>4. Популяризація науки.</p> <p><i>Література:</i> [8], [9].</p>
11.	<p>Наукова комунікація в цифрову епоху</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p>1. Наукова комунікація.</p>

№ з/п	Назва теми заняття
	<p>2. Презентація, обговорення та апробація результатів наукових досліджень на наукових заходах.</p> <p>3. Роль та місце рецензування в науковій комунікації.</p> <p>4. Відкрита наука: ключові принципи та практичні кроки.</p> <p>5. Складники відкритої науки: відкритий доступ, відкриті дані, відкрите рецензування, відкриті освітні ресурси, Відкрите програмне забезпечення, громадянська наука.</p> <p>5. Хижацькі видання.</p> <p><i>Література:</i> [19].</p>
12.	<p>Академічна доброчесність</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <p><i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття академічна культура, академічна етика, професійна етика. 2. Академічна доброчесність: поняття, принципи, цінності та правила. 3. Нормативно-правове регулювання питань академічної доброчесності в Україні. 4. Формування та розвиток культури академічної доброчесності. Запобігання порушенням академічної доброчесності. Відповідальність за порушення академічної доброчесності. 5. Види порушень академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, списування. 6. Поняття плагіат, академічний плагіат, самоплагіат. Причини появи плагіату. Традиційні форми (типи, види) плагіату та нові тенденції. Помилки в оформленні та технічні помилки. <p><i>Література:</i> [1], [3], [6], [24].</p>
13.	<p>Перевірка академічних текстів на наявність текстових запозичень</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виявлення плагіату або визначення схожості вмісту. 2. Виявлення плагіату за допомогою програмного забезпечення. Антиплагіатні програми та їх функціональні можливості. 3. Етапи та процедури перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність плагіату. 4. Оцінювання рівня схожості, подібності та унікальності в академічних текстах. Аналіз результатів перевірки та висновки експерта. 5. Розпізнавання антиплагіатними програми спроб ввести їх в оману. <p><i>Література:</i> [1], [3], [6].</p>
14.	<p>Цифрова грамотність як засіб сприяння академічній доброчесності</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електронні ресурси відкритого доступу: бази даних та цифрові бібліотеки. 2. Інституційні та тематичні репозитарії. Національний репозитарій академічних текстів (НРАТ). 3. Оформлення академічних текстів за допомогою бібліографічних менеджерів. 4. Перевірка індексації журналів у реферативних базах даних.
15.	<p>Інтелектуальна власність</p> <p><i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелектуальна власність. 2. Право інтелектуальної власності в Україні. 3. Авторське право. 4. Майнові та немайнові права автора. 5. Ліцензії Creative Commons. <p><i>Література:</i> [13].</p>

Для кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни в період дистанційного навчання використовується платформа дистанційного навчання «Сікорський» на основі Google Classroom, сервіс для проведення відеоконференцій Google Meet. За допомогою них:

- спрощується надання студентам методичних й навчальних матеріалів, літератури тощо;
- підтримується зворотний зв'язок зі студентами щодо засвоєння навчальної дисципліни;
- перевіряються й оцінюються виконані студентами завдання.

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота передбачає: підготовку до лекцій та семінарських занять, підготовку до участі в обговоренні питань теми, самоконтроль набутих знань, опрацювання літератури (базової й додаткової), створення презентацій (за потреби) для візуального супроводу доповідей, підготовку реферату, складання заліку (за потреби) тощо.

6.1. Теми для самостійного опрацювання – не заплановано.

6.2. Підготовка до семінарських занять. Для підготовки до лекційних та семінарських занять студенту необхідно опрацювати заплановану базову та допоміжну літературу та підготувати матеріал для його обговорення на заняттях. На це студенту виділяється по 4 годин на кожен тему семінару.

6.3. Реферат. На підготовку реферату відводиться 14 години СР здобувача. Перелік питань для підготовки реферату надано у **додатку В**.

6.5. Залік. Залік проводиться наприкінці навчального семестру в період заліково-екзаменаційної сесії згідно ухваленого графіку навчального процесу. Залік можна отримати «автоматом». На підготовку до заліку відводиться 30 годин СР здобувача. Перелік питань для підготовки до заліку надано у **додатку А**. В період дистанційного навчання залік може бути проведений згідно графіку за допомогою сервісу Google Classroom та платформи для проведення відеоконференцій Google Meet.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

7.1. Правила відвідування занять

Лекції

Відвідування лекцій, а також відсутність на них не оцінюється. Проте для повноцінного опанування навчальної дисципліни студентам рекомендується відвідувати навчальні заняття. На лекційних заняттях викладачем подається належним чином систематизований та структурований навчальний матеріал, який здобувачам освіти буде важко знайти самостійно. Необхідна інформація розпорошена по різноманітним нормативних документах, статтях, навчальних посібниках, підручниках, монографіях, вебсайтах тощо. Під час лекцій викладач та студенти можуть ставити один одному запитання та дискутувати. Засвоєння лекційного матеріалу закладає підґрунтя для підготовки до семінарських занять. Тематика лекцій висвітлена у силабусі.

Семінарські заняття

Підсумковий рейтинговий бал з навчальної дисципліни залежить від роботи студента на семінарських заняттях. Під час семінарів студенти обговорюють питання, які спрямовані на узагальнення та закріплення теоретичних основ навчальної дисципліни, формують і обґрунтовують власну точку зору щодо проблемних питань, навчаються писати та належним чином оформлювати наукові роботи, презентувати результати наукових досліджень для представників академічного середовища й громадськості. Під час семінарів викладач аналізуватиме виголошені студентами доповіді, відповідатиме на питання студентів та допомагатиме їм визначитися з темою наукових пошуків. Теми й питання семінарських занять є в силабусі.

7.2. Правила поведінки на заняттях

Без використання комп'ютерів не можливо навчатися оформлювати наукові праці на належному рівні. Відповідно студентам дозволяється на лекціях та семінарських заняттях користуватися ноутбуком чи планшетом для опанування навчальної дисципліни.

Не рекомендується використовувати застарілі нормативні документи та посібники, бо вони не відображають останні зміни у вимогах до оформлення кваліфікаційних робіт або наукових праць та можуть вводити в оману здобувачів.

Опрацьовуючи навчальний матеріал студенти:

1) на лекціях:

- засвоюють теоретичні питання дисципліни.

- проводять аналітичний огляд матеріалу із застосуванням дискусійної форми спілкування лектора з аудиторією.

2) на семінарських заняттях:

самостійно:

– виконують модульну контрольну роботу з застосуванням Google Classroom на платформі «Сікорський»;

– виголошують доповіді з основних питань теми, зокрема і з показом презентацій;

під керівництвом викладача:

- виконують практичні вправи, звертаючи увагу передусім на вироблення практичних навичок написання та оформлення академічних текстів.

- організовують дискусії з проблемних питань курсу та обґрунтовують власну точку зору щодо викладеного матеріалу.

Форми участі студентів у навчальному процесі:

– доповідь з одного з питань семінару;

– доповнення доповідей;

– запитання до доповідачів;

– участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

– демонстрація вміння писати та оформлювати академічні тексти.

Реферат

Тему реферату здобувач освіти повинен обрати із запропонованих викладачем (додаток Б).

Реферат виконується:

- відповідно до методичних рекомендацій (додаток Г).

- з урахуванням академічної доброчесності зокрема: самостійного виконання роботи;

- посилення на джерела інформації у разі використання тверджень, відомостей тощо;

- дотримання норм законодавства про авторське право і сумісні права;

- надання достовірної інформації про джерела інформації тощо.

У разі виявлення порушень академічної доброчесності реферат не зараховується.

Реферат подається на перевірку викладачу не пізніше 13 тижня.

7.3.Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали

Студентів заохочують до науково-дослідницької роботи та оприлюднення її результатів, зокрема до участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи», яку щорічно організовує кафедра історії КПІ ім. Ігоря Сікорського та публікації статей у фахових виданнях. Написання тез та/або статті з тематики навчальної дисципліни + 8 балів.

Штрафні бали

Відсутні.

7.5.Політика крайніх термінів та перескладань

Вагома частина рейтингу студента формується за рахунок активної участі в роботі на семінарських заняттях. Не підготовка до семінарських занять не дає студенту можливість отримати рейтингові бали.

Якщо здобувач пропустив контрольні заходи, то йому надається можливість виконати їх. Несвоєчасне виконання реферату не призводить до нарахування штрафних балів.

7.6. Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Види контролю

1. Поточний контроль здійснюється викладачем під час навчальних занять і має на меті перевірити рівень підготовки студентів до лекційних і семінарських занять. Під роботою на семінарських заняттях мається на увазі виголошення здобувачами доповідей, доповнення інших доповідей, запитання до доповідачів, обговорення семінарських питань, висловлення власної думки. Особливими видами поточного контролю під час вивчення цієї навчальної дисципліни є реферат.

2. Семестровий контроль. Підсумковою формою контролю з навчальної дисципліни є залік, який проводиться в терміни визначені графіком навчального процесу. Студент може отримати залік «автоматом» якщо має рейтинг від 60 до 100 балів. Якщо студент не набрав 60 балів, то повинен скласти залік. Студент може відмовитися від заліку «автомату» та скласти залік. Залік відбувається у письмовій формі. За потреби може проводитися додаткова усна співбесіда для уточнення написаного. Критерії оцінювання визначаються PCO, а перелік питань для підготовки міститься у додатку до силабусу. Результати семестрового контролю повідомляються студентам індивідуально (в усній формі або електронною поштою) та виставляються до модуля «Сесія» (Відомості) в Електронному кампусі.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів отриманих за:

- 1) роботу на 18 семінарських заняттях;
- 2) виконання реферату.

Студенти отримують найвищий рейтинговий бал, якщо:

- приділяють належну увагу підготовці до семінарських занять, беруть активну участь у проведенні семінарських занять, готують та виголошують доповіді, активно доповнюють доповіді інших студентів, відповідають на питання викладача, чітко й аргументовано висловлюють власну позицію з дискусійних питань;
- своєчасно виконують реферат на належному рівні. Теми рефератів містяться в одному з додатків до силабусу;

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними університетом процедурами. Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання студентів визначені у PCO з навчальної дисципліни, яка є додатком до силабусу.

Умови допуску до семестрового контролю:

Наявність кількості балів не менше 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно

94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше за 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

На лекціях студенту варто конспектувати основні положення, які можуть стати в пригоді під час підготовки до семінарів.

Під час підготовки до семінарських занять студенту варто опрацювати лекційний матеріал з теми, ознайомитися з рекомендованою літературою й електронними ресурсами. Систематична й належна підготовка до семінарських занять дозволяє не лише засвоїти теоретичний матеріал, а й навчитися писати та оформляти кваліфікаційні й наукові роботи. Під час семінарів потрібно проявляти активність: робити доповіді, доповнення, долучатись до обговорення, відповідати на питання викладача. Якщо під час вивчення навчальної дисципліни виникають питання або проблеми з оформленням академічних текстів, то варто з цього приводу звернутися до викладача.

Позааудиторні заняття

За бажанням студенти можуть відвідувати вебінари щодо наукової діяльності, які періодично проводяться Науково-технічною бібліотекою ім. Г. І. Денисенка та різними структурними підрозділами КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Можлива участь студентів у всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті

Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>).

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Дистанційне навчання

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: платформи дистанційного навчання «Сікорський» (Google Classroom, Google Meet) та системи підтримки навчального процесу університету Електронний кампус.

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сервісів для проведення відеоконференцій (Google Meet, Zoom, BigBlueButton тощо).

Інклюзивне навчання

Допускається.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

доц. каф. історії, к.і.н Бузань Віталій Юрійович

посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Розглянуто НМКУ 032 «Історія та археологія» (протокол № 12 від 18 червня 2025 р.)

Ухвалено кафедрою історії (протокол № 14 від 18 червня 2025 р.)

Питання для підготовки до заліку

1. Визначення понять наука та наукове дослідження.
2. Визначення поняття історичне джерело. Види історичних джерел.
3. Методика пошуку, виявлення та дослідження історичних джерел.
4. Джерельна та джерелознавча евристика. Джерелознавча критика.
5. Писемні, усні, статистичні, лінгвістичні, антропонімічні, картографічні, топонімічні джерела.
6. Джерела особового походження. Мемуари, щоденники й листи як історичні джерела.
7. Періодична преса як історичне джерело.
8. Архівна справа в Україні. Система архівних установ сучасної України.
9. Національний архівний фонд України (НАФ). Права і обов'язки користувачів документів НАФ.
10. Оцифрування архівних документів в Україні.
11. Історіографія історії України.
12. Методологічні принципи та методи історичного дослідження
13. Етапи та стадії наукового дослідження з історії.
14. Науковий стиль мовлення: ознаки, особливості, функції та сфера використання.
15. Жанри власне наукових текстів.
16. Нормативні вимоги до власне наукових текстів.
17. Вимоги до змісту і структури наукової статті.
18. Правила цитувань в наукових працях. Культура цитування.
19. Наукова комунікація.
20. Місце рецензування в науковій комунікації.
21. Відкрита наука: складники, ключові принципи та практичні кроки.
22. Академічна доброчесність та її засадничі цінності.
23. Правове забезпечення академічної доброчесності в Україні.
24. Види порушень академічної доброчесності.
25. Система перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень.
26. Інтелектуальна власність. Об'єкти авторського права. Майнові та особисті немайнові права автора.

Теми рефератів

1. Академічна доброчесність
2. Правове забезпечення академічної доброчесності в Україні
3. Порушення академічної доброчесності
4. Антиплагіатні програми та їх функціональні можливості
5. Цифрова грамотність як засіб сприяння академічній доброчесності
6. Відкрита наука та її складники
7. Наукова комунікація в цифрову епоху
8. Види історичних джерел
9. Методологічні принципи та методи історичного дослідження
10. Право інтелектуальної власності в Україні

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

з навчальної дисципліни

Основи наукових досліджень та академічна доброчесність

другого (магістерського) рівня вищої освіти

форма навчання

денна

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, які студент отримує за:

- роботи на 15 семінарських заняттях;
- виконання реферату.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Роботи на 15 семінарських заняттях.

Максимальна кількість балів за 1 семінарське заняття – 6 балів.

Критерії оцінювання відповідей:

- доповідь з одного з питань семінару, доповнення інших питань, відповіді на питання викладача – 6 балів;
- доповідь з одного з питань семінару, без доповнення інших питань – 5 балів;
- неповна відповідь на одне з питань семінару – 4 бали.
- доповнення інших доповідачів – 1-3 бали

Максимальна кількість балів за всі семінарські заняття – **90 балів**.

2. Виконання реферату.

Критерії оцінювання реферату:

- повне розкриття теми (не менше за 90 % потрібної інформації), повна відповідність вимогам до змісту, структури, оформлення – 10 балів;
- неповне розкриття теми (не менше за 75% потрібної інформації), порушення вимог до змісту, структури, оформлення – 6-9 балів;
- часткове розкриття теми (не менше за 50% потрібної інформації), повна відсутність вступу або висновків, порушення вимог до змісту, структури, оформлення – 1-5 балів.

Максимальна кількість балів за реферат – **10 балів**.

Залік

Необхідною умовою допуску до заліку є наявність рейтингу не менше 40 балів. Якщо сума набраних протягом семестру рейтингових балів більше 60, то здобувач освіти отримує залік автоматом без додаткових випробувань. Здобувачі освіти, які виконали умови допуску до заліку, тобто набрали від 40 до 59 рейтингових балів, або мають бажання підвищити свій результат – складають залік.

Залікова робота складається з двох питань та оцінюється в 100 балів. Максимальна кількість балів за 1 питання складає 50 балів.

Критерії оцінювання на заліку:

- повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації): 50 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації): 30–39 балів;
- неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації): 0–29 балів.

Для виставлення оцінок до заліково-екзаменаційної відомості **RD** переводяться у традиційні та ECTS оцінки відповідно до таблиці:

RD	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95–100	Відмінно	Відмінно
85–94	Дуже добре	Добре
75–84	Добре	
65–74	Задовільно	Задовільно
60–64	Достатньо	
RD < 60	Незадовільно	Незадовільно

**Рекомендації щодо
оформлення реферату**
з навчальної дисципліни
Основи наукових досліджень та академічна доброчесність
другого рівня вищої освіти

Спеціальність: 032 Історія та археологія, 033 Філософія

Освітньо-наукова програма: Європейські студії

Форма навчання: денна

**ЗАГАЛЬНІ
вимоги до реферату**

Одне зі значень слова «реферат» (від лат. «referro» – доповідати, повідомляти) – це доповідь на будь-яку тему, підготовлена на підставі критичного огляду інших джерел. Методика реферування полягає в послідовному здійсненні операцій, пов'язаних з оцінкою, відбором, аналізом і узагальненням відомостей, які містяться в первинному джерелі.

При виборі теми реферату з переліку тем, запропонованого в додатку, головне – керуватися власними науковими інтересами.

Загальні рекомендації до реферату

- Мова – українська.
- Стиль – науковий.

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг реферату: 15 сторінок без списку використаних джерел і літератури.

- Формат сторінок – А 4.
- Шрифт та кегель – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – 1,5.
- Поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.
- Простий план.

Структура реферату

Реферат складається з таких частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновок;
- список використаних джерел і літератури.

Титульний аркуш. При оформленні титульного аркуша враховується шаблон, наведений у додатку до методичних рекомендацій.

Номер сторінки на титульному аркуші не ставиться.

Зміст до реферату містить перелік розділів, підрозділів і номери сторінок до них.

Вступ. Складається з постановки проблеми, обґрунтування її актуальності.

Основна частина. Перед тим, як приступити до написання основної частини, необхідно визначитися з назвами розділів і підрозділів. В роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Текст реферату може супроводжуватися ілюстраціями, які допомагають розкрити мету й завдання.

Висновок. У висновку наводяться основні наукові результати, отримані автором особисто, стисло викладаються підсумки проведеного дослідження.

Список використаних джерел і літератури слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Оформлюється список відповідно до чинного ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» або ж до одного з міжнародних стилів оформлення публікацій: MLA (Modern Language Association) style; APA (American Psychological Association) style; Chicago/Turabian style; Harvard style; Vancouver style.

Загальні вимоги до оформлення текстової частини реферату

Сторінки реферату мають бути пронумеровані. Першою є титульна сторінка, але на ній номер сторінки не ставиться, поточну нумерацію розпочинають указувати зі сторінки «Зміст». Номер сторінки ставлять у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Розділи

1. *Заголовки структурних частин* роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», друкують великими літерами з вирівнюванням по центру сторінки.

Кожен із цих підрозділів розпочинається з нової сторінки.

2. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу (за допомогою «нерозривного переносу» комбінацією клавіш «Enter + Shift»).

Підрозділи, пункти

1. *Заголовки підрозділів* друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку наводять заголовок підрозділу.

2. *Заголовки пунктів* друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. Наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

3. Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом слід робити додатковий міжрядковий інтервал.

Ілюстрації

1. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують. Рисунок обов'язково розміщують одразу після абзацу, де про нього йдеться. Назву рисунка наводять знизу (по центру) або праворуч від рисунка.

2. Між текстом і рисунком, а також між назвою рисунка й текстом після рисунка слід робити додатковий міжрядковий інтервал.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Здобувач повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

Посилання в тексті роботи на джерела та цитати слід оформлювати відповідно до відповідно до чинного ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» або ж до одного з міжнародних стилів оформлення публікацій: MLA (Modern Language Association) style; APA (American Psychological Association) style; Chicago/Turabian style; Harvard style; Vancouver style.

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра історії

РЕФЕРАТ

з навчальної дисципліни
спеціальність 032 «Історія та археологія», 033 Філософія
освітньо-наукова програма Європейські студії

На тему

Виконав здобувач

групи

Прізвище, ім'я та по батькові

*Засвідчую, що у роботі немає запозичень з
праць інших авторів без відповідних посилань.*

Здобувач _____

Перевірив

_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ